

לחם בלי שמשושים

מה דינו של אדם הגובל לחמם של 80 אלף איש, יום יום, במשך שנים? בעלובי החיים, וזה אדם שגנב כיכר לחם בודדת להתגולל בכתיסה כל ימיו. אלא שזה היה בצרפת, במאה שעברה. בישראל, דין אדם כזה ליהפך למיליונר. זהו בדיוק מה שקורה בימים אלו בבאר-שבע: קבוצת אנשים גורפת לכיסה הון תועפות על-ידי גניבת אחוז מסויים מהלחם הנמכר בבירת הנגב.

אלו הם יצרני הלחם — בעלי המאפיות. השערורייה התפוצצה בכנס איזורי של נציגי מועצות הפועלים ופעילי המערך בעיירות הפיתוח בנגב, שנערך ב-19.2.70. דויד שורק, פקיד בכיר בעיריית באר-שבע, קם והטיח בפני אוריאל אברמוביץ, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, את דעתו שעיסקת החבילה רק דופקת את הפועל: "ההסתדרות אמנם שומרת שמחירי מוצרי מזון בסיסיים לא יעלו — אך אין בכוחה לשמור על איכותם ומשקלם של המוצרים. כמו הלחם למשל". כך יצא המשל מן השק.

איך להרוויח

רבנות ליי

כאן כראי להכניס לסיפור את אליהו גולדשטיין. אליהו גולדשטיין מוכר בכל רחבי הנגב, ובאופן מיוחד בבאר-שבע, עקב תפקידו הרם

על חשבונם

אחת מבנות הילדים בבאר-שבע, שהלחם משמש מיצרן עיקרי בסל-המזונות שלהם, ושם הנפגעים העיקריים מההתייקרות העקיפה האחרונה.

הוא היה פקיד השומה באיזור, עד יוני 1966.

באוגוסט 1966 נטש גולדשטיין את הממ"ש, הצטרף למשרד ליעוץ בענייני מס הכנסה, בנייהו של זלמן דילון — אף הוא לשעבר פקיד חשוב במס-הכנסה.

בספטמבר 1966 התחיל גולדשטיין לארגן את המאפיות בבאר-שבע, ותוך זמן קצר הפך לאיש המרכז בענף, האחראי על גביית הכספים עבור המאפיות ויועצם בענייני מס. לדברי הקמעונאים, חולקה באר-שבע כעקבות כך לאזורים סגורים, והקמעונאים אינם יכולים להעדיף יותר מאפיה אחת על פני אחרת. הופסקה כל התחרות בין המאפיות, טוענים בעלי חנויות המכולת. יודעי דבר החלו מציגים את השאלה:

ההוכחה

זוהי תמונה שצולמה השבוע בבאר-שבע: כיכר לחם נשקלת בשעת קנייתה והחץ במשקל מצביע על כך שמישקל הכיכר הוא 650 גרם ולא 750 גרם, כפי שמחייב החוק. 50% של הלחם נמכר בלי כל סימון ובלי פתקי היצרנים.

באפיה לפקיד ממשלתי לשעבר האמצעים הכספיים כדי לרכוש 12.5% מהמניות של מלון זוהר בבאר-שבע השני בגודלו בבירת הנגב, כיצד הפך לשותף בתחנת דלק פו ברימונה? וכיצד הפך גולדשטיין לאיש מרכזי בעסקים שונים נוספים מאז עזב את תפקידו כפקיד שומה?

דבר אחד ברור: מאז שגולדשטיין התלבש על המאפיות, הן החלו עושות כסף. וגם הוא. לדוגמה: מחזוריה החודשי של מאפיית דרוז מגיע לכ-85,000 ל"י, והשנתי למעלה ממיליון לירות. גולדשטיין גובה מהלקוחות בין 45 ל-50 אחוז מסכום זה. כתמורה הוא מקבל 13,000 ל"י דמי עמלה. הכנסתו של גולדשטיין משלוש מאפיות מגיעה לכ-40,000 ל"י לשנה.

אין ספק שסכומים כאלו לא היו מוכנות המאפיות לשלם עבור סתם גבייה — ללא תוספת יעוץ מקצועי בענייני מס הכנסה. זוהי הסיבה שתושבי באר-שבע מתפעלים לא מעט מהצלחתו העסקית של פקיד השומה לשעבר. אולם שאלה אחת מתמיהה: איך הוא יכול להמשיך ולפעול כיועץ לענייני מס הכנסה — בזמן שמתנהל נגדו משפט על העלמת מס? ציבור?

שכן ב-31.1.69 נפתח תיק נגד גולדשטיין, דילון ושני גובי מס הכנסה — על העלמת והשמטת הכנסות. המשפט נגד גולדשטיין ודילון טרם הסתיים.

במקום 750 גרם

— רק 650!

הן גולדשטיין — המארגן הגדול של ענף המאפיות בבאר-שבע, מה קרה, בתקופת שלטונו זה, ללחם בעיר הנגב?

לחם צר

זהו אוריאל אברמוביץ, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שמתפקידה לדאוג לקיום ה"מינימאלי לפחות לפועל: כיכר הלחם.

בעל מאפייה מקבל על כל טון קמח 50 ל"י סובסידיה ממשלתית. הוא מייצר מטרון קמח 15 אחוז יותר לחם, עקב שימוש במים. הרווח הסביר ברטון, אם כן, על כל טון קמח עבור לחם כנ"ל מסתכם במאה ועשר לירות.

גירעון במשקל של 100 גרם במומצע לכיכר מסתכם בשלושה טון קמח רווח ליום. מכמות קמח זו מייצרים 4,615 כיכרות לחם, הנמכרות ב-1,384.50 ל"י. בשנה מרוויחות המאפיות בדרך זו מעל 415 אלף לירות — נקיות ממס! מאחר שהן לא מדווחות על זה למס הכנסה, וכל זה אמור רק בשני פריטים בלבד של תוצרת המאפיות.

תביעות, תביעות —

ותוצאות איפה?

אין אילן, משום כך, להתפלא על שבעל המאפייה הגדולה ביותר בבאר-שבע, (נחשון), לואון בן משה ברגר, לא הגיש לפקיד השומה הצהרת-הון כפי שנדרש לעשות זאת ליום 31.3.68 — ועל כך הוגשה נגדו תביעה בחדש דצמבר אשתקד. לא הייתה זו התביעה היחידה בענף:

● נגד מאפיות מספר הוגשה תביעה משפטית על הגבל עסקים בשנת 1966, שבוטלה עקב חנינת מלחמת ששת הימים. ● ב-16.8.67 הוגשה תביעה חדשה באר-נו עניין. במשפט זה מתדיינים עתה מאז מרץ 1968.

● ב-17.11.69 נפתח תיק שלישי נגד המאפיות — שטרם הגיע לדיון, ונמצא כרגע בידו היועץ המשפטי של משרד המסחר והתעשייה.

● בדצמבר 1968 החרימה רשות המזון שלני משרד הבריאות מחוץ הדרום כ-500 כיכרות לחם, עקב אי סימון ותת משקל. גם דבר זה נמצא כרגע בידו של היועץ המשפטי של משרד הבריאות.

דופקים את

האזרח התמים

שני מונים ארץ נפש קונים מדי יום לחם בבאר-שבע. רבים מהם עולים חדשים, בעלי משפחות מרובות ילדים, והכנסה נמוכה, שמזונם העיקרי הוא הלחם. כעשרים אחוז מתושבי באר-שבע קונים לחם עד לחם ורצו למשפחה. שמונים האחוזים הנותרים — צורכים ששה עד שמונה לחמים ליום.

האזרח התמים יכול היה לצפות לכך, שאנשים אלו יוכלו להגנת הממשלה — המחזיקה מנגנונים מנופחים למטרות אלו בדיוק — מפני נזילים העושים אותם. אולם האזרח התמים הוא באמת תמים אם הוא יאמין בכך. המציאות מוכיחה 80,000 העשוקים לא זכו להגנת הממשלה. הם זכו רק — על חשבון ילדיהם ולחמם הצר — להגדיל את חשבון הבנק של מספר תעשיינים זרזים, מאורגנים בצורה מיוחדת, בחצי מיליון לירות לשנה.